

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

УДК 334.012.32(477)

Дмитренко Ю.В. студент 2 курсу
Факультету менеджменту та маркетингу,
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Суб'єкти господарювання залежно від кількості працюючих та доходів від будь-якої діяльності за рік можуть належати до суб'єктів малого підприємництва, у тому числі до суб'єктів мікропідприємництва, середнього або великого підприємництва.

Суб'єктами мікропідприємництва є фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи-підприємці або юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за календарний рік не перевищує 10 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 2 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України [1].

Суб'єктами малого підприємництва є суб'єкти господарювання, у яких середня кількість працівників за календарний рік не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України [1].

З часів незалежності України до 01 липня 2013 статус приватного підприємця набуло 5 млн. 142 тис. 048 осіб, а 2 млн. 099 тис. 999 млн. осіб припинили власну справу [2].

Категорія підприємців у нашій країні завжди була найбільш вразливою до ряду зовнішніх подразників, серед яких: податкове та митне законодавство, коливання цін на виробничі ресурси та товари збуту, відсутність дієвої кредитної політики підтримки малого бізнесу, тощо. Нажаль наша країна не дуже активно підтримує суб'єктів малого та мікропідприємництва на початку їх функціонування.

На рис. 1 наведено кількісні показники реєстрації фізичних осіб-підприємців та динаміку припинення їхньої діяльності [2]. За період 2005 –

2013 рр. кількість зареєстрованих фізичних осіб-підприємців з кожним роком зменшується. Щорічний відтік складає 14,5 %. Паралельно проходить процес припинення підприємницької діяльності. За даними статистики припиняють свою діяльність, як фізичні особи-підприємці 130 770 осіб щорічно. Якщо чисельність осіб, що починають підприємницьку діяльність щорічно зменшується, то процес припинення підприємницької діяльності мав стрибкоподібний характер зростаючого типу протягом 2006 – 2011 рр., а починаючи з 2011 р почалось стрімке падіння показників припинення підприємницької діяльності фізичними особами-підприємцями. На нашу думку зменшення реєстрації при зниженні припинення діяльності фізичними особами-підприємцями є позитивною тенденцією розвитку економічних процесів, коли на зміну закриття підприємницької активності приходять не менша кількість підприємців новаторів.

Рис. 1. Динаміка показників залучення населення України до підприємницької діяльності [2].

Значущість малого та мікропідприємництва для економіки нашої країні неоціненна. Станом на кінець 2015 р., за даними Державної служби статистики, кількість малих підприємств у країні становила

327814 одиниці, а суб'єктів мікропідприємництва – 284241 одиниці. Вони займають значну частину ринку в Україні і становлять 95,5 % від загальної кількості підприємств [3].

Важливо усвідомлювати, що для нормального функціонування підприємництва мають бути забезпечені такі обов'язкові умови:

стабільна національна кредитно-грошова система;

пільгова система оподаткування, що сприяла б швидкому припливу фінансових коштів у сферу бізнесу;

активно діюча система інфраструктурної підтримки підприємницької діяльності (комерційні банки, товарно-сировинні біржі, страхові компанії, науково-консультативні та навчальні центри загального розвитку підприємництва, менеджменту, маркетингу тощо);

державна підтримка підприємництва в галузі фінансів і матеріально-технічного забезпечення (особливо під час створення та становлення підприємницьких структур);

ефективний захист промислової та інтелектуальної власності;

ефективна система регулювання підприємницької діяльності державними органами управління;

правова захищеність підприємництва.

Наразі органами державної влади всіх рівнів значна увага приділяється стимулюванню розвитку вітчизняного підприємництва. Для цього були прийняті і реалізують закони України “Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні”, “Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні” та інші. Між тим значних зрушень у кількості підприємців не відбулося, так як більшість реформ і спрощень стосуються тих видів діяльності, що не поширювалися на широке коло підприємців.

За останні роки відбулося ухвалення значного числа нормативно-правових актів, які істотно змінили правове підґрунтя підприємницького клімату в Україні, але не відбулося фінансування цього сектору економіки країни. Натомість зазначені дії та реформи дозволили Україні піднятися в рейтингу «DoingBusiness – 2015» з 112 на 96 позицію серед 189 країн світу. Зокрема, досягнуто значного успіху за двома ключовими позиціями –

«реєстрація власності» (59 позиція) і «сплата податків» (108 позиція). Проте низка позитивних кроків гальмується їх вибірковістю у практичній площині та нездатністю системно впливати на трансформацію економіки України у нову якість, нову модель зростання. Зокрема, відбулося погіршення у 7 з 10 сфер, що охоплюються дослідженням. Ряд важливих показників залишаються на наднизькому рівні. Зокрема протягом тривалого часу в Україні здійснювалися суперечливі реформи, які, за висновками Світового банку, демонстрували то значне поліпшення умов ведення бізнесу, то – навпаки, стрімке зниження порівнюваних позицій [4].

Сучасні тенденції розвитку малого підприємництва показують, що найбільша кількість підприємців цього типу зосереджена в таких сферах людської діяльності, як: будівництво, торгівля, сфера послуг, та фінансова діяльність.

Таким чином, стан розвитку малого та мікро підприємництва в нашій країні є недостатнім, що говорить про несприятливі умови ведення бізнесу в Україні. Ці слова можна підтвердити щорічним зменшенням кількості вітчизняних підприємств цього типу. Саме тому, у межах державної політики та законодавчої влади необхідно впроваджувати заходи щодо активізації діяльності малого та мікропідприємництва у нашій країні.

Література

1. Поліщун Н. Динаміка малого підприємництва у 2005-2013 роках [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://infolight.org.ua/content/dinamika-malogo-pidpriemnictva-u-2005-2013-rokah>.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ukrstat.gov.ua.
3. Турчак, В. В. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку Малого бізнесу в Україні // Молодий вчений. – 2013. – №1 (01). – С.39–44.

4. Георгіаді, Н. Г. Сучасний стан підприємницької активності в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4135>.

Науковий керівник
Д.е.н., професор

М.М. Салун

Опубліковано в авторській редакції